

Mijn riante vrijheid

Anna Timmerman (Purmerend, 1972) is sinds januari algemeen directeur van vredesorganisatie PAX. Eerder was zij onder meer directeur van de Nederlandse tak van Human Rights Watch.

VRIJHEID (fragmenten)

Als vrij zijn is: hou jij je mond want ik heb iets te zeggen

Als vrij zijn is: jij achter tralies, want dan hoeven wij niet bang te zijn voor al jouw anders zijn en doen en anders laten (...)

Als vrij zijn is: steeds rustig slapen omdat de anderen hun tong moedwillig is ontnomen

Als vrij zijn is: eten wat en wanneer je wilt maar de schillen laten vallen in de kranten waar de honger wordt verzwegen (...)

Als vrijheid voor mij vandaag zo vanzelfsprekend lijkt, en jij niet weet wat dat betekent

**Dan is vrijheid munt voor mij en kop eraf voor jou
Dan is vrijheid lucht en willekeurig**

Maar staat het mij misschien wel vrij om iets van mijn riante vrijheid – met wederzijds goedvinden natuurlijk – tijdelijk of voor langere duur af te staan om jou van mijn verstikkende vrijheid te bevrijden.

Marion Bloem (1952), in 1997 geschreven in opdracht van Nationaal Comité 4 en 5 mei (zie voor de hele tekst www.4en5mei.nl).

Dit gedicht past goed bij de manier waarop ik in het leven sta. En bij mijn nieuwe baan als algemeen directeur van vredesorganisatie PAX. Het laat mooi zien dat vrijheid iets is waaraan je altijd moet blijven werken. Steeds moet je je afvragen: is mijn vrijheid ook de vrijheid van een ander? Of gaat mijn vrijheid ten koste van een ander? Met mijn eigen vrijheid zit het wel goed. In mijn omgeving is tot nu toe niemand ziek geworden; ik zit lekker te werken in mijn eigen huisje en heb geen financiële zorgen. Maar dat ontslaat me niet van de plicht bezig te zijn met de vrijheid van anderen, mensen in Zuid-Soedan, Colombia of Syrië in een totaal andere situatie. Op dat punt wringt het vaak. Kijk naar de situatie in Kamp Moria op Lesbos, waar duizenden vluchtelingen vast zitten. Maar Nederland legt de oproep om mensen op te halen uit het kamp gewoon naast zich neer: we hebben hier geen ruimte voor vijfhonderd kinderen die daar in de allergrootste nood zitten, onder bedreiging van het coronavirus; nee, we hebben het even te druk met onze eigen intelligente lockdown. De verontwaardiging daarover vind ik terug in dit gedicht. *Dan is vrijheid munt voor mij en kop eraf voor jou. Dan is vrijheid lucht en willekeurig.* Als ik dat lees, krijg ik een rilling over mijn rug. Tegelijk inspireren die regels me om mijn werk te doen. Ik wil niet wegstijven. Ik wil me er rekenschap van geven dat mijn vrijheid misschien over de rug van anderen gaat.

Natuurlijk zie je een hoop wegstijvend gedrag, zeker nu met corona. Tegelijk zie je ook altijd mensen die wel degelijk solidair zijn en bereid zijn anderen te helpen, ook juist in deze crisis. Er bloeien prachtige initiatieven

op. Ik ben wat dat betreft een echte optimist. Dat heeft er altijd ingezeten, ik denk dat het een karaktertrek is. Ik zie heus wel dat er dingen in de wereld de verkeerde kant op gaan. Maar ik ben altijd positief over het feit dat iedereen de kans heeft daar iets aan te doen. Na mijn studie geschiedenis heb ik een aantal jaren gewerkt voor een programma dat *Humanity in action* heet. Het had de Tweede Wereldoorlog als uitgangspunt, maar ging over nu. *Never be a bystander* was het motto, wees nooit iemand die alleen maar toekijkt. Ik kreeg door dat programma de kans om veel mensen te ontmoeten die zelf de oorlog hadden meegemaakt, slachtoffers maar vooral ook mensen die in het verzet hadden gezeten. Zij gingen niet eerst heel hard lopen nadenken voordat ze in actie kwamen. Vaak kregen ze gewoon toevallig, omdat ze iemand ontmoetten bijvoorbeeld, het idee: ik móét iets doen. En vervolgens redden ze mensenlevens en hielpen ze kinderen aan onderduikadressen. Dat heeft me destijds enorm geraakt. Je kunt altijd iets doen. Je hoeft niet een hele tanker te keren; als je maar íéts doet.

Die actieve houding komt vooral uit mezelf voort. Ik zag in mijn jeugd weinig voorbeelden om me heen van mensen die op een dergelijke manier betrokken waren op de wereld. Ik ben ook niet met een religie opgevoed. Ik kon beter zelf bedenken hoe het allemaal in elkaar steekt. Daardoor was ik al op jonge leeftijd een heel autonoom mensje. Ik word gedreven door een sterk rechtvaardigheidsgevoel. En een gevoel van verbondenheid met andere mensen in de wereld. Ik voel me enorm gezegend als ik beseft hoe ongelooflijk vrij en veilig ik in Nederland kan leven. Ik wil er heel graag aan bijdragen dat dat voor andere mensen ook geldt.” ●